

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 2013.a tegevusaruanne

1. Organisatsioon ja tegevuse eesmärgid

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevuse eesmärgiks on Eesti liikumispuudega inimeste inim-, kodaniku-, sotsiaalsete ning majanduslike õiguste kaitsmine ja oma liikmete ja liikmeskonna huvide eest seismine. Tegevusprogrammi aluseks on liikumispuudega inimeste inimõigused, inimväärikus, võrdne kohtlemine. Liidu missiooniks on olla liikumispuudega inimeste ja nende ühenduste eestkõnelejaks kujundamaks võrdsete võimalustega ühiskonda kõigile. Liitu kuulub 26 organisatsiooni enam kui 2300 liikmega. Liitu juhib 7-liikmeline juhatus, tegevtootajaid on kolm: tegevjuht, tegevjuhi abi ja raamatupidaja. Liidu töösse kaasatud vabatahtlikke on ligi 15.

26.04.2013 toimunud üldkoosolekul kinnitati majandusaasta aruanne 2012 ja 2013.a tegevusprogramm ja eelarve.

22.11.2013 toimus üldkoosolek, kus valiti ELILI juhatus järgmiseks kolmeks aastaks: juhatuse esimees Indrek Tarand, liikmed Tiia Sihver, Hedi Gehrke, Ülle Valvar, Tom Rüütel, Heldur Otsa, Jüri Lehtmeets.

Juhatuses koosolekud toimusid kord kuus, v.a. juulis 2013.

2013.a tegevusprogrammi täitmisel keskenduti järgmistele tegevustele:

- Eesti liikumispuudega inimeste ühishuvide eest seismine omavalitsuste ja riigi tasandil eri valdkondades (ligipääsetav elukeskkond, transport, haridus, tööhõive, kultuur, informatsioon, teenused ja toetused jne).
- Koostöö Eesti seadusloome- ja valitsusorganitega invapoliitika kujundamisel Eestis.
- Liikumispuudega inimeste väärikuse ja õiguste kaitse, liikumisvabaduse käsitlemine ühe põhilise inimõigusena.
- Annetuste kogumine abivajavate liikumispuudega laste ja täiskasvanute toetamiseks nende parema toimetuleku kindlustamisel.
- Liikumispuudega inimestele võimaluse andmine avaldada arvamust, algatada diskussioone erinevates eluvaldkondades (kodulehekülje infofoorum, meililist, Facebooki konto, infopäevad)
- Avaliku arvamuse kujundamine, suhtlemine pressiga, ELILI ja ühingute tegevuse ja eesmärkide tutvustamine.
- Liikumispuudega inimeste teadlikkuse tõstmine neid puudutavates valdkondades. Liikmesühingute aktiivi koolitamine oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele.
- Liidu liikmete sotsiaalne rehabilitatsioon läbi kultuuri- ja ühisürituste.
- Koostöö Eestis tegutsevate puuetega inimeste organisatsioonidega.
- Koostöö kodanikeühenduste, avaliku- ja ärisektori institutsioonidega.
- Rahvusvahelise koostöö sõsarorganisatsioonidega.
- Liikumispuudega inimestele vajalike projektide koostamine ja läbiviimine.

2. Infovahetus

2.1. Kodulehe arendamine. ELILi koduleht aadressil www.elil.ee on üleval olnud aastast 1999. Veebileht on asendamatult nii püsi- kui operatiivinfo vahendamisel mitte ainult oma liidu liikmetele, vaid kõigile asjast huvitatutele, kel internetile ligipääs. Veebilehte on täiendatakse ja kaasajastatakse pidevalt, liidul on moderaator, kellele on võimalik tänu projektitoetusele väikest tasu maksta. Pideva töö tulemusena kasvab kodulehe külastatavus ja postitused foorumisse stabiilselt.

2.2. ELILi list on jätkuvalt kiireim viis vahendada infot liikmetele.

2.3 Facebookis on liidul oma konto, kus samuti avaldatakse teateid liidu üritustest. 2013.a lõpus oli lehega liitunud üle 700 huvilise.

3. Koolitustegevus

3.1. LIIKMESÜHINGUTE JUHTIDE JA AKTIIVI KOOLITUS

Juhatus peab oluliseks liikmesühingute aktiivi koolitamist ja suunamist oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele. Tegevus invaldkonnas eeldab asjakohaseid teadmisi ja kogemusi puuetega inimeste olukorrast ja vajadustest.

02.04.2013 viis tegevjuht Saue IÜs läbi infopäeva, kus tutvustas aktuaalseid muudatusi seadusandluses ja ELILi 2013.a tegevusplaani.

26.04.2013 toimus infotund, kus projektijuht Jüri Järve andis ELILi liikmetele ülevaate rahvusvahelise projekti *Universaalne disain – takistustevaba keskkond* – käigust, vahendas kogemusi ja näitas illustreerivaid videofilme.

17.06.2013 toimus Käsma Puhkekülas 1-päevane koolitus ühingute juhtidele – *Organisatsiooni juhatuse ja aktiivi roll täiskasvanu õppes*. Koolituse vajadus tekkis välisprojektist *Universaalne disain – takistustevaba keskkond*. Välisprojekti meeskonnal oli kohustus jagada saadud kogemusi ühingute aktiivile, sest aktiiv peab oskustevet oskama kasutada oma igapäevas töös ligipääsetavuse valdkonnas – suheldes omavalitsuste töötajate, arhitektide, projekteerijatega jne. Koolituse viis läbi Addenda Konverentsikeskus OÜ.

18.06.2013 toimus Käsma perelaagri raames välisprojekti *Universaalne disain – takistustevaba keskkond* tulemusi tutvustav infotund, mille viis läbi projektijuht J. Järve.

20.09.2013 toimus juhatuse liikmete koolitus Käsmas, mida modereeris S. Anspal. Teemad:

- Mis on juhatuse kohustused ja vastutus?
- Kuidas jagada ülesanded juhatuses nii, et koormus jaguneks võrdselt?
- Kas autoritaarne juht või meeskonnatöö?
- Kuidas leida inimesi juhatusse, millega neid motiveerida?
- Põhikiri kui töövahend, mis aitab eesmärgi silme ees hoida.
- Juhatuse ja ühenduse liikmete suhted.

- Organisatsiooni visioon – eesmärkide seadmine ajalises perspektiivis.

22.11.2013 toimus infotund *Eesti Töötukassa roll uue töövõime toetamise süsteemi loomises*, lektor Pille Liimal, Töötukassa juhatuse liige

Külaskäigud ühingutesse tutvustamaks ELILi tegevust ja eesmärke:

12.12.2013 Tallinna LIÜ

14.12.2013 Läänemaa IÜ

19.12.2013 Võru Ratastooliklubi

20.12.2013 Tapa LIÜ

3.2. ELILi KOOLITUSED ERINEVATELE ASUTUSTELE

25.04.13 viis tegevjuht läbi koolituse G4S rannavalve kursuse raames teemal *Puudega inimene rannas*.

15.05.2013 ja 22.05.2013 korraldas ELIL Töötukassa juhtumikorraldajatele teabepäeva *Liikumispuudega klient*. Oluline oli grupitööna mõeldud liikumispuudega kliendi juhtumi lahendamine. Tagasiside oli väga positiivne, eriti hinnati seda, et koolituse läbiviijad olid liikumispuudega noored ise – Jüri Lehtmets ja Sven Kõllamets.

28.05.2013 pidas tegevjuht EPI Koja puude-temaatilise täiendkoolituse raames sotsiaaltöötajatele loengu *Liikumispuue, liikumispuudega inimese toimetulek ning peamised abivahendid*.

4. Kohtumised poliitikute ja ametnikega

Kohtumiste eesmärgiks on leida lahendusi liikumispuudega inimeste õiguste ja huvide kaitseks. Olulisel kohal tavapäraselt liikumisvabaduse küsimused: uusehitiste ja renoveeritud ehitiste ligipääsetavus, invaparkimine. Olulisemad kohtumised:

31.01.2013 toimus Riigikogu saalis riikliku tähtsusega küsimuse – Puuetega inimeste tööhõive – arutelu. Peaettekanne oli Abikäest, ettekandeid veel Töötukassast, sotsiaalministeeriumist, EPI Kojast, RK sotsiaalkomisjonist. ELList osalesid T. Sihver ja A. Lööke.

08.02.2013 tegevjuht osales Sotsiaalministeeriumi poolt korraldatud infopäeval, kus meenutati kodukorda projektide esitamisel HMNle ja üldiselt probleeme projektidele rahastajate leidmisel.

01.03.2013 Tegevjuht ja S. Köllamets osalesid Töötukassa poolt organiseeritud mõttetalgutest – *Puudega inimeste ootused töölesaamisel Töötukassale*.

06.03.2013 M. Aitsam ja tegevjuht osalesid Tartu Ülikooli eetikakeskuse korraldatud arutelul *Inimese väärtus. Puuetega inimesed Eestis*. Kollokviumil arutlesid Tiina Kangro (ajakirjanik, saatesarja "Puutepunkt" produtsent) ja Viktor Vassiljev (Riigikogu sotsiaalkomisjoni liige, arst) järgmistel teemadel: mida inimene ühiskonna jaoks tähendab – kas tema väärtus sõltub tema panusest? Kuidas suhtutakse puuetega inimestesse Eestis? Millistest väärtustest seejuures lähtutakse? Millised väärtused on jäänud tähelepanuta? Kuidas kujunevad väärtushoiakud puuetega inimeste suhtes? Mida puuetega inimesed ise väärtustavad? Mis teeb nende elu õnnelikuks? Kuidas saavad puuetega inimesed olla ühiskonnaellu kaasatud?

10.04.2013 toimus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi transpordi arengukava koostajate töögrupi töökoosolek. ELILil on esindajad kõikides MKMi töögruppides.

04.06.2013 toimus Riigikogu sotsiaalkomisjoni avalik istung, mis oli inspireeritud koguperefestivalist *Puude taga on inimene*. Ettekande tegi istungil juhatuse liige Tiia Sihver, kes rääkis valdavalt ligipääsetavuse probleemidest teenustele.

19.08.2013 toimus kohtumine linnapeakandidaadi E-N Krossiga, kes huvitus puudega inimeste toimetulekust Tallinnas. Osalesid tegevjuht, E. Kaibald, J. Järve, A. Vool, T. Tiik, T. Asuja.

09.10.2013 ELILi esindajad osalesid Eesti Hooldajate Liidu asutamisel, liitu juhib T. Kangro. Liit keskendub eelkõige suure hooldusvajadusega puuetega inimeste probleemide lahendamisele, liidule on suured ootused ka sotsiaalministeeriumil.

20.11.2013 Toimus töölouna minister Rõivase kutsel, et arutada töövõimetuskindlustuse reformiga seotud teemasid. Osalesid ELILi tegevjuht, EILst Signe Falkenberg, EPI Kojast M. Haukanõmm ja EPI Fondist G. Vaher.

5. Projektid

2013.a tegevusprogrammi realiseerimisel olid täiendavate projektide kirjutamisest saadud rahastuse kõrval suureks abiks ka liidu koostööpartnerid ja sponsorid, kelle toetus liidu tegevusele oli suur. Tunnustada tuleb ka liidu vabatahtlikke, kes on panustanud ürituste heaks kordaminekuks rohkelt oma aega ja energiat.

TÄNUÜRITUS AASTA TEGU 2012 toimus 15. veebruaril 2013 Tallinna Teletornis. Tänuüritusel tunnustati ja tänati üksikisikuid, asutusi ja organisatsioone, kes on liikumispuudega inimesi toetanud sõna või teoga 2011.aastal või pikema aja jooksul. Tegemist on traditsioonilise üritusega, mis toimus juba kaheteistkümnendat korda. Aastate jooksul on tänumeene saanud 149 heategijat, sel üritusel lisandus 11. Liikumispuudega inimesi tervitasid Riigikogu esimehe asetäitja L. Raudjärv, SoM sotsiaalala asekancler A. Ljudvig, Invalidiliitto ry president P. Tuominen. Meeleolu lisas laulja Sandra Salumäe. Oma õpingutest, spordiharrastustest, vabatahtlikust tööst, iseseisva elu

võimalikkusest Eestis rääkisid isiklike kogemuste põhjal Alar Õige, Tom Rüütel, Annika Ossipova ja Monika Siruli.

Tunnustuse ja tänumeene pälvisid:

1. Heategevuskross Tanel Leok ja sõbrad – Aasta toetaja
2. Tiina Kangro – Aasta ajakirjanik
3. Mart Laar – Aasta poliitik
4. Hille Maas – Aasta füsioterapeut
5. Roosta Puhkeküla – Aasta majutaja
6. Tanel Talve ja Elmar Liitmaa – ansambel Ajaratas, Aasta meelelahutaja
7. Tartu LV – Aasta omavalitsus
8. Aleksei Turovski – Aasta Lastesõber
9. Annika Ossipova – Aasta vabatahtlik
10. Tanel Joost – Aasta ettevõtja
11. Heiki Mäemuru – Aasta õpetaja

ELILI pressiteade 14.02.13 Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit jagab üksteist Aasta 2012 tegija tiitlit

<http://www.elil.ee/10117-press>

Kajastused TV3 ja Kanal 2 uudistes.

LIIKUMIPUUDEGA NOORTE LOODUSRETKED (rahastaja Keskkonnainvesteeringute Keskus). Alates 2010. aastast korraldab ELIL liikumispuudega lastele loodusretki. Eesmärk on pakkuda liikumispuudega noortele võimalust viibida looduses, et õppida tundma erinevaid protsesse selles, taim- ja loomaliikide rohkust ning suurendada noortes tahet iseseisvaks looduses liikumiseks. Projekti raames läbiviidavad tegevused on kooskõlas põhikooli ja gümnaasiumi bioloogi õppekavaga ning on seeläbi noortele mõnusaks täienduseks koolipingis õpitule. Õppekäikude eesmärk on liikumispuudega noorte loodushuvi ja loodusteadmiste suurendamine, noorte keskkonnateadlikkuse ja loodushoiuga seonduvate teadmiste tõstmine.

14.06.2013 toimus noortele keskkonnateemaline simulatsioonimäng ja mereretk kuunar Kajsamooriga Tallinna lähel. Sellele järgnes ekskursioon Lennusadama meremuuseumis. Simulatsioonimängu eesmärgiks oli suurendada noorte keskkonnateadlikkust, oskust loodust säästvaks käitumiseks. Näha ja mõista seoseid looduslike ja ühiskonnaprotsesside vahel.

13.09.2013 toimus 20 lapsele ekskursioon Tallinna Loomaaias giidi juhtimisel. Õpiti tundma loomade ja lindude elu erinevust looduslikes tingimustes ja loomaaias.

05.10.2013 toimus liikumispuudega laste loodusretk Nõva Looduskeskusesse. Milline on mets ja meri sügisel? Õpiti tundma metsataimi, söödavaid ja mürgiseid seeni. Vaadati, mida uut on looduskeskuse maja väljapanekutes ja retkel, kuidas loodus valmistub ette talve tulekuks.

14.10.2013 toimus liikumispuudega laste loodusretk Viimsi Looduskeskuse Tädu matkarajal. Matkati päris metsas, mitte mööda metsateed. Programmi teemaks oli *Jalajälge jätmata*. Saadi teada palju uut ja tuletati meelde vana – taimestik, linnud, looduse ettevalmistumine talveks.

PERELAAGER 18.-20.06.2013. Traditsiooniline laager, mis toimus Käsmus kuuendat aastat, enne seda peeti kokkutulekuid Saaremaal Karujärvel. Osales 150 inimest 15 ühingust üle Eesti, laagrilisi koos korraldusmeeskonna, vabatahtlike ja külalistega oli 180. Programmijuhiks S. Golomb. Avamisel tervitas laagrilisi Vihula sotsiaalnõunik, M. Lohikoski Soome Invalidiliitlast.

Esimest korda oli laagriliste hulgas 7-liikmeline esindus Soomest, Invalidiliitlast. Külaskäisid poliitik Mart Laar ja kunstnik Valli Lember-Bogatkina. Toimus viis töötuba, mis viidi läbi ühingute liikmete poolt. Taiestest valmis meeleolukas näitus. Projektijuht J. Järve poolt viidi läbi välisprojekti – *Universaalne disain, barjäärivaba keskkond* – tutvustus ja arutelu liikumisvabaduse teemal meil ja mujal maailmas. Sportlik tegevus hõivas aega mõlemal päeval, Siisi Saetalu MTÜ Mondost rääkis eestlaste poolt avatud kohvikust Ugandas. Projektist *Kogemusnõustamine – kellele ja miks* rääkis M. Rosental-Tustit, kaasaegsete liikumisabivahendite, k.a tasakaalusõidukite hooldusest S. Reemet, seiklustest Austraalias V. Lumilaid. Viktoriini koostas Jüri Heinla; aukohal olid isetegevus ja ühislaul, õhtused üritused algasid vorstide grillimisega ja lõppesid tantsuõhtutega. Teisel õhtul hoidsid tuju üleval Tanel Talve ja Elmar Liitmaa. Laagripäevad võttis üles V. Bogatkin, pilte saab vaadata kodulehe pildigaleriist.

LIIKUMISPUUDEGA LASTE LAAGER „JULGE ELADA“ 23.-26.06.2013. Rahastaja Tallinna LV ja SA Dharma. Laagrist võttis osa 44 inimest, neist: 17 last (neist 15 Tallinna puudega last, 2 puudega last väljaspool Tallinna, 3 toimkonna/vabatahtliku last), 8 täiskasvanut (laste vanemad või isiklikud abistajad), 10 projektitiimi liiget ja vabatahtlikku, 6 külalist ja esinejat.

Laager toimus Tõrvaaugu Puhkebaasis, mis on kohandatud liikumispuudega inimestele. Eesmärgiks oli sisustada liikumispuudega lastele ja noortele suvist koolivaheaega, tõsta liikumispuudega laste ja noorte enesehinnangut ning õpetada juurde uusi oskusi, suurendada laste ja noorte aktiivset ellusuhtumist ning positiivset eluhoiakut.

Tegevused: õpetati liikumispuudega lastele ja noortele võitluskunste, mida juhendab budoklubi Mitsubachi treener Rein Paluoja. Toimusid võistlusmängud, vooliti, ujuti, käidi looduses ja õpiti tundma taimi, lahendati nuputamisülesandeid, tegeldi isetegevusega. Lastele tutvustati vibusporti ning korraldati boccia võistlus. Külaskäis A. Turovski. Lastevanematele toimusid vestlusringid puudega inimestele olulistel teemadel, mida viisid läbi ELILI töötajad. Kõik lapsed said mängudes ja tegevustes osavõtu eest auhinnad. Laagris toimuvat filmis Vladimir Bogatkin OÜst Bogavideo. Filmimise eesmärk on ELILI tegevuste talletamine kroonika tarbeks, laagri tegevuste jäädvustamine hilisemate analüüsiks.

Kuna tegemist oli nn jaanilaagriga, siis tehti suur jaanituli, tutvustati muistseid jaanikombeid, tantsiti ja lauldi vanu laule.

VABATAHTLIKUD SÕBRAKS ERIVAJADUSTEGA INIMESTE MAAILMAGA. Projekti rahastas KÜSK.

Taustainfo: Projekti eesmärgiks on organisatsioonile välja koolitada olemasolevad vabatahtlikud (5) ja leida juurde 15-20 uut vabatahtlikku, kes on valmis oma vaba aega panustama ELILi üritustes ja tegevustes kaasalöömisega. Projekt algas 2012.a, lõppes aprillis 2013. Projekti veebiaadress: <http://vabatahtlik.elil.ee/>

24.11.2012 toimus esimene suurem vabatahtlike koolitus, kus räägiti erinevatest puuetest ja suhtlemisprobleemidest puudega inimestega (nägemis-, kuulmis- ja liikumispuue).

02.12.2012 ELIL esitas aasta vabatahtliku kandidaadiks Vergi Suiste. Pidulikul aktusel Tartus andis Vabariigi President üle tänukirjad 10 vabatahtlikule, sh Vergi Suistele.

19.01.2013 toimus koolitus olemasolevatele ja uutele vabatahtlikele, mis toimus Tallinna Puuetega Inimeste Koja saalis. Koolitajaks oli Urmo Kübar Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidust. Koolitusel anti vabatahtlikele ülevaade nende kaasamisest vabaühenduste tegevustesse. Õpiti ka enesekehtestamist, konfliktide ennetamist ja nende lahendamist. 18.01.2013 üllitati pressiteade *Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit koolitab vabatahtlikke* Projekti ja selle tegevusi kajastati TV3 uudistes.

09.02.2013 koolitus, kus vabatahtlikele rääkisid oma lugusid, suhtumistest ja toimetulekust puudega inimesed, läbi oma silmade ja kogemuste. Koolituse eesmärgiks oli purustada müüte ja eelarvamusi puuetega inimestest.

09.03.2013 koolitus-praktikum, kus vabatahtlikud said proovida simulatsioonivahendeid, viiplitmist ja praktilist liikumispuudega inimeste abistamist.

04.04.2013 tehti koolitustest kokkuvõtte, vabatahtlikud jagasid oma kogemusi ja lugusid praktilisest elust vabatahtlikuna. Kohal olid nii uued kui ka ELILi vanad tegijad. Kohtumine toimus Mäesalu kohvikus aadressil Saku 15, Tallinn.

18.04.2013 toimus Tallinnas, Glehni lossis Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu vabatahtlike tunnustamisüritus. Üritusega tänati uusi ja praeguseid vabatahtlikke, kes oma igapäevaste tegemiste kõrvalt leiavad aega abistada erivajadustega inimesi. Projekti lõpuks koolitati 20 vabatahtlikku, kes on valmis igal ajal ja igas situatsioonis kaasa aitama nii ELILis kui ka teistes erivajadustega inimeste organisatsioonides. Vabatahtlike tunnustamisüritusel andis tunnistused üle sotsiaalminister Taavi Rõivas ja muusikaliste vaheteladega tervitas kohalviibijaid Marvi Vallaste. Kuulutati välja ELILi aasta vabatahtlik, kes valiti ELILi liikmete poolt – Sven Reemet. Üllitati pressiteade, Kuku raadiole andis otseintervjuu vabatahtlike rollist organisatsioonis tegevjuht A. Lööke.

19.08.2013 Vabatahtlike suvelõpu kogunemine Pääskülas vabas looduses, tehti kokkuvõtteid ja peeti plaane saabuvaks hooajaks.

KOGUPEREPIDU PUUDE TAGA ON INIMENE Tallinna Lauluväljakul 7.-8.06.2013.
Rahastajad: HMN, KÜSK, Sotsiaalministeerium, Tallinna LV, Eesti Töötukassa.

Ühisprojekt puuetega organisatsioonidega koostöös. Ürituse kontseptsioon: „*Puude taga on inimene* on suve alguse koguperepidu, mis toob kaheks päevaks Tallinna lauluväljaku merealale kokku andekad muusikud, kunstnikud, sportlased ja käsitöömeistrid, kes on oma töö ja loominguga pälvinud tuntust nii Eestis kui ka väljaspool – seda sõltumata ka asjaolust, et paljudel neist on puue. Sõbralik ja lõbus kahepäevane pidu tõestab ilmekalt, et võimekad inimesed suudavad seljatada ka esmapilgul ületamatud takistused, ning et meie hulgas on palju ka neid häid loojaid, kes märkavad tõepoolest puude taga inimest ning astuvad julgelt lavale koos teistsuguste inimestega. Lisaks kirevale kultuuri- ja spordiprogrammile avanevad lauluväljakul uued kogemustoad, kus andekad ja julged õpetavad teistelegi, kuidas tantsida jalgadeta, maalida käteta, käia teatris seda oma silmaga nägemata või teha meeskonnasporti teineteist kuulmata. Pisut taiplikkust ja abivahendeid ning kõik see on võimalik. Nii jääb inimene alati inimeseks ühes oma kuuluvus- ja saavutusvajaduse, tegutsemislusti ja eluisuga.“

Regulaarselt toimusid töökoosolekud, 2.-3.03.13 viidi läbi meeskonnatöö koolitus Porkunis.

Koguperepeo *Puude taga on inimene* kokkuvõte:

Kahel päeval kokku külastas üritust ligi 4000 külalist. Lisaks 200 meeskonna liiget ja vabatahtlikku, 180 esinejat, 150 ühenduste alal töötajat, 80 kaubitsejat. Rohke ja väga positiivne meediakajastus. Toimus Riigikogu sotsiaalkomisjoni avalik istung festivalil teemal. Esimese suure tulemusena kirjeldustõlke ja subtiitrite kohustus alates 2014. aastast riiklikku toetust taotlevatele filmidele.

Anti välja raamat *Puude taga on inimene* – lood puudega inimestelt puudeta inimestele.

Meeskond tuli ülesandega väga hästi toime. Tagasiside nii puudega kui puudeta inimestelt väga positiivne. Üritus võiks muutuda traditsiooniliseks.

29.08.13 toimus meeskonna koosolek, kus analüüsiti ürituse plusse-miinuseid valdkondade kaupa. Kõne alla võeti ürituse edaspidine korraldamine. Otsustati, et organisatsioonide juhatused langetavad otsuse, kas moodustada ürituse korraldamiseks eraldi MTÜ ja kas ollakse nõus selle asutajaliikmaks olema.

Lisainfo: <http://puudetagaoninimene.ee/>

ALUSTAVA ETTEVÕTJA KOOLITUS LIIKUMISPUUDEGA INIMESTELE 10.- 11.10.2013. Rahastus HMNist läbi EPI Fondi. Projekti eesmärgiks oli liikumispuudega inimeste tööga hõivatuse suurendamine – ettevõtlike liikumispuudega inimeste aktiveerimine, motiveerimine ja toetamine ettevõtlusega alustamiseks. 2-päevane koolitus toimus Tõrvaaugu Puhkekeskuses Järvamaal. Sihtrühmaks oli 15 tööealist liikumispuudega inimest. Koolitusel võisid osaleda nii ühendustesse kuuluvad kui mittekuuluvad liikumispuudega inimesed. Kuna ettevõtjaks ei sobi oma eeldustelt iga inimene, siis nõuti koolitusele soovijalt motivatsioonikirja. 5 inimest olid märkinud, et nad on algajad ettevõtjad ja soovivad saada lisateadmisi oma tegevuse arendamisel. 10 inimest märkisid, et

plaanivad ettevõtlusega tegelemist, kuid pole veel otsust langetanud. Koolitajateks olid Annika Maasalu, SA Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse ettevõtluskonsultant (ettevõtlusega seotud teemad) ja Saima Piisner, SA Järvamaa Arenduskeskuse ettevõtluskonsultant (raamatupidamise ja maksundusega seotud teemad). Töötamist ja ettevõtlust toetavat seadusandlust tutvustas Auli Lööke, ELI Li tegevjuht. Tegemist oli sissejuhatava motiveeriva koolitusega, millele järgnevad süvaõppega jätkukoolitused ettevõtjale olulistel teemadel. Selleks kirjutatakse täiendavaid projekte erinevatele rahastajatele.

LIGIPÄÄSETAVUSE AUDITEERIMINE, KAARDISTAMINE ja INFOPORTAALI liikumisvabadus.info.ee **ARENDAmine**. Projektiga, mida viiakse läbi koostöös kohalike ühingutega, alustati 2005.a. Projekti raames loodi infoportaalile veebikaart, mis võimaldab kogutud andmeid esitada interaktiivsel kujul. Kõik projektid lõpetatakse infopäevaga laiale asjastuvisatute ringile, mis annab suurepärase võimaluse selgitada liikumistakistustega inimeste probleeme, pakkuda ja kavandada koostööd. 2013.aastal jätkus portaali jooksev täiendamine uute andmetega.

28.02.2013 alustati läbiraakimisi Tallinna Ülikooliga ülikooli õppehoonete kaardistamiseks.

02.10.2013 anti Tallinna Ülikoolile üle ligipääsetavuse audit, ettekande tegi projektijuht J. Järve.

6. Heategevusprojektid

6.1 HEATEGEVUSKROSS TANEL LEOK & SÕBRAD.

Taust: 2009, 2010, 2011 ja 2012 aasta heategevuskross kogus laste toetuseks kokku 45 000 €. Krossiässa Tanel Leoki abiga korraldatud heategevuse tulu läheb kuni 25-aastastele noortele, kes on õnnetuse läbi saanud liikumispuude. Abi on saanud 25 noort. 2012.a suvel korraldas liit esmakordselt laagri kümnele toetust saanud perele. Laagrilised said välja oma igapäeva muredest, häid nõuandeid füsioterapeutidelt, psühholoogilt ning kindlasti jõudu edasi tegutsemiseks.

01.-03.07.2013 toimus Roosta puhkekülas rehabilitatsioonilaager esimesele rühmale, kus lapsed olid koos vanematega (10 inimest). Lisaks meelelahutuslikule osale toimus nõustamine – kohal olid psühholoog, sotsiaaltöötaja, füsioterapeut, töötukassa esindaja. Soovi korral toimus individuaalnõustamine.

03.-05.07.2013 toimus Roostal sama plaani järgi rehabilitatsioonilaager teisele rühmale, osa võttis 10 inimest.

13.10.2013 Tartumaal Lange motokeskuses korraldas tiim Tanel Leok ja sõbrad juba viiendat aastat järjest heategevuskrossi, mille tulud lähevad õnnetuses liikumispuude saanud laste ja noorte toetamiseks. Nelja aastaga on kogutud ja annetatud 45 000 eurot, mille eest on

peredele korraldatud rehabilitatsioonilaagreid ja toetatud lapsi neile vajalikuga. Käesoleva aasta heategevuskrossiga koguti ELILile 15 000 eurot.

27.12.2013 toimus annetustšeki 15 000 eurole pidulik üleandmine Teletornis, mida kajastati laialdaselt meedias.

6.2 HEATEGEVUSLIKUD ZUMBAPEOD sihtotstarbeliste rahaliste annetuste kogumiseks liikumispuudega inimeste heaks.

20.04.2013 koguti 773€ Harry Kestlasele füüsiliste puuetega inimeste male MMile sõiduks. Võistlused toimusid 17.-26.06.2013 Tšehhi Vabariigis.

02.06.2013 koguti 200€ Eesti Elektriratastooli Saalihoki Klubi meeskonna sõiduks võistlustele Saksamaale Güstrowisse.

13.07.2013 koguti Pärnus 195€ ühele Pärnumaa liikumispuudega tüdrukule ergonoomilis-funktsionaalse tooli hankimiseks.

7. Rahvusvaheline koostöö

7.1 UNIVERSAALNE DISAIN – TAKISTUSTEVABA KESKKOND (Universal Design – Barrier Free Environments) Projekti rahastab programm Grundtvig elukestva õppe alamprogrammist. Projektis osalevad partneritena Läti, Leedu, Eesti, Inglismaa ja Hispaania liikumis- ja füüsilise puudega inimeste organisatsioonid.

Mõte sai alguse Vilniuses 2010 toimunud Eesti, Läti, Leedu ja Soome liikumispuudega inimeste organisatsioonide esindajate konverentsil. Tõdeti, et ligipääsetavuse olukord on riigiti väga erinev. Saamaks konkreetset ülevaadet otsustati keskenduda konkreetsetele teemadele – universaalne disain ongi esimene teema, mis käsile võetakse. Eesmärgiks – jagada osavõtivate riikide organisatsioonide vahel universaalse disaini kogemust, anda ülevaadet oma riigi olukorrast liikumispuudega inimeste ligipääsu küsimustes, jagada positiivseid ja negatiivseid kogemusi, töötada välja ühtne tegevusstrateegia universaalse disaini põhimõtete rakendamise osas. Tegevuste osas on planeeritud rida kohtumisi ning töötubasid, vähemalt üks kohtumine igas partnerriigis. Tegevused toimuvad septembrist 2011 – juulini 2013. Nende tegevuste tulemusena peab suurenema teadlikkus universaalse disaini põhimõtete rakendumise osas, omandatud kogemuste põhjal saavad partnerorganisatsioonid efektiivsemalt edendada ligipääsetavuse printsiipe oma riikides. Infopäevadest ja töötubadest osavõtjatest kujunevad välja antud riikide universaalse disaini eksperdid.

20.-22.11.2011 projektimeeskonna esimene kohtumine Vilniuses **Leedu partneri** organiseerimisel. Kohal olid kõik partnerriigid, toimus tutvumine nii isiklikul pinnal kui

organisatsioonide tasemel. ELILi esindasid J. Järve ja A. Lööke. Kõik riigid tegid ettekanded universaalse disaini staatusest oma maal, väljakutsetest ja saavutustest. J. Järve tutvustas peale üldülevaadet detailsemalt liidu projekti Üle-eestilise ligipääsetavuse info kogumine ja portaali www.liikumisvabadus.inva.info. Lepiti kokku edasises tegevuskavas. Järgmise kohtumise organiseerib Inglismaa.

28.-31.03.2012 teine kohtumine Londonis **Inglismaa partneri** organiseerimisel. Kohal olid kõik partnerriigid, Eestist J. Järve ja A. Lööke. Inglise partnerid olid päevad sisustanud praktiliste tegevustega – käidi palju Londonis ringi ja tutvuti liikumisvabaduse heade praktikatega, peamiselt kultuurivallast (ligipääsetavad St Pauli katedraal, Royal Festival Hall, Victoria and Albert Museum, National Portrait Gallery, moodsa kunsti keskus Tate Modern ja paljud muud objektid). Kaasa tõime palju pildimaterjali/fotosid ja video. Londonit iseloomustab universaalse disaini põhimõtete arvestamine. Kogemusi ja game eesti avaliku ruumi kujundajate ja puuetega inimestega.

27.-30.05.2012 kolmas kohtumine Riias **Läti partneri** organiseerimisel. Kohal olid kõik partnerriigid, Eestist J. Järve, A. Vool, V. Urban ja A. Lööke. Toimus õpitegevus Läti arhitektuuriliste objektide baasil (Sigulda loss, Turaida kaitseala, muuseum Riia Börs). Läti partneri presentatsioon tehtavast lobitööst, ligipääsu audititest, konsulteerimistest, auhinnast „Kuldne Kark“. Diskussioon, projektist kokkuvõtete tegemine.

23.-26.09.2012 neljas kohtumine Reusis **Hispaania partneri** organiseerimisel. Kohal olid kõik partnerriigid, Eestist J. Järve, T. Sihver, K. Viisimaa ja A. Lööke. Läbivaks teemaks oli „ligipääsetav ajalugu“ – muinsusväärsused Reusis, Tarragonas ja Salous. Külastati töökeskust Amersam – kus pakutakse tööd ligi sajale puudega inimesele. Vastuvõtud toimusid Reusi ja Tarragona linnavalitsuses. Külastati lõbustusparki, kus atraktsioonidele pääsesid ka liikumispuudega inimesed.

07.-10.04.2013 toimus partnerriikide kohtumine **Tallinnas**. Esimesel tööpäeval – 08.04.13 – külastati Tallinna Heleni Kooli, Astangu Rehabilitatsioonikeskust, IT Kolledžit, Tallinna Tehnikaülikooli. Toimusid sisukad vestlusringid puuetega õpilaste ja tudengite õppimisvõimalustest nimetatud asutuste töötajate ja õppuritega. Teine päev oli pühendatud ligipääsetavale kultuurile: giidiga linnaekskursioon vanalinnas, Kadrioru Kunstimuuseum, kus tervitussõnad ütles külalistele Tallinna abilinnapea M. Martinson. Külastati Tallinna Botaanikaaeda ja hea liikumisvabadusega Kumu. Päeva lõpetas töökoosolek Endla 59, kus asub ELILi kontor.

26.04.2013 toimus infotund, kus projektijuht Jüri Järve andis ELILi liikmetele ülevaate projekti käigust, vahendas kogemusi ja näitas illustreerivaid video filme.

05.-08.06.2013 toimus juhtriigi Leedu poolt korraldatud viimane workshop **Vilniuses**, kus toimus kokkuvõttev rahvusvaheline konverents *Universaalne disain – utopia või reaalsus* ja tutvuti liikumisvabadusega Vilniuse vanalinnas, külastati kaasaegset, liikumisvabadusega

arvestavat arheoloogiamuuseumi Kernaves. Huvipakkuv oli külaskäik rahamuuseumi Vilniuse kesklinnas.

17.06.2013 toimus Käsma Puhkekülas 1-päevane koolitus ühingute juhtidele täiskasvanuõppes – Organisatsiooni juhatuse ja aktiivi roll täiskasvanu õppes. Koolituse vajadus tekkis välisprojektist – projektitiim jagab saadud kogemusi ühingute aktiivile, nemad peavad seda teavet oskama kasutada oma igapäevas töös ligipääsetavuse valdkonnas – suheldes omavalitsuste töötajate, arhitektide, projekteerijatega jne. Koolituse viis läbi Addenda Konverentsikeskus OÜ.

18.06.2013 toimus infotund Käsma perelaagris, kus ligi 150 kuulajat sai osaleda projektijuhi J. Järve veetud vestlusringis, kus arutati ligipääsetavuseprobleeme võrrelduna muus maailmas nähtuga. Tutvuti rohke foto- ja videomaterjaliga.

7.2 KOOSTÖÖ INVALIDILIITTOGA

16.01.2013 Tegevtootajad käisid ELILi poolt õnnitlemas koostööpartnerit, Soome Invalidiliittot, kes tähistas oma 75. sünnipäeva.

25.04.2013 toimus Invalidiliito piirkondlike ühingute juhtide koolitus Tallinnas (24.04.13-26.04.13). Tegevjuht ja vabatahtlik Marit Ummelas rääkisid ELILi tegevusest ja väljakutsetest.

18.-20.06.2013 ELILi perelaagrist võttis osa 10-liikmeline delegatsioon Invalidiliittost.

08.-09.11.2013 ELILi meeskond käis Invalidiliitto kutsel noolepuhumise MMil Tampere. Suvel peeti Käsma perelaagris maha huvitav võistlus – täpsusnoolepuhumine. Võistluse tõid laagrisse soomlased, kes andsid teada, et kolm paremat pääsevad novembris Tamperele toimuvatele lõppvõistlusele. Meie kolm paremat – Jüri Toomejõe, Cordelia Tiesel ja Viive Kruusenberg kaitsesid ELILi au

8. novembril Tampere Messikeskuses. Noolepuhumisvõistluse patroon oli suusalegend Juha Mieto, kes on Soomes väga populaarne mees. Meie võistlejad esinesid väga hästi, Jürit eraldas esikohast vaid kaks punkti. Cordelia ja Viive pälvisid finalistide medalid.

KOKKUVÕTE

2013.a prioriteetideks sarnaselt eelnevatega kujunesid ligipääsetavuse küsimused (s.h. veebiportaalis www.liikumisvabadus.invainfo.ee liikumisvabaduse kaardistamise projekti jätkamine, rahvusvaheline koostöö), töö noortega, võrgustikusisene infovahetus, koolitustegevus, avalikkuse teavitamine

liikumispuudega inimeste tegevusest ja probleemidest, osalemine heategevusprojektides, mainekujundus.

2013.aastal oli palju rõõmustavat. Jätkuvalt tellitakse liidult koolitusi liikumispuudega inimest abistamisest ja nõuannetest suhtlusprobleemidest ülesaamiseks. Koolitus on suunatud inimestele, kel igapäevaselt puudub kokkupuude erivajadustega inimestega (vabatahtlikud, kõrgkoolide õppejõud ja töötajad, bussijuhid ja transporditöötajad jt). Koolitus, kus liikumispuudega inimesed ise räägivad sellest, kuidas peaks abistama liikumisabivahendeid kasutavaid inimesi erinevates situatsioonides, on osutunud väga populaarseks, koolitusi tellitakse aastaringelt. Koolituste korraldamisega teenib liit ka omavahendeid.

Kuigi 2013.a tegevuste läbiviimisele avaldas mõju rahaliste vahendite nappus, viidi planeeritu põhiosas ellu. Kavandatu elluviimiseks kirjutati erinevatele rahastajatele täiendavaid taotlusi projektide finantseerimiseks. Sisulisi probleeme programmi elluviimisel ei ilmnenu, samuti on sujunud töö koostööpartneritega. Probleeme valmistab tegevõtöötajate ülekoormatus, puuduvad ressursid lisatööjõudu palgata. Suureks abiks on vabatahtlikud.

15.04.2014

Tegevusaruande koostas

Auli Lõoke, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevjuht